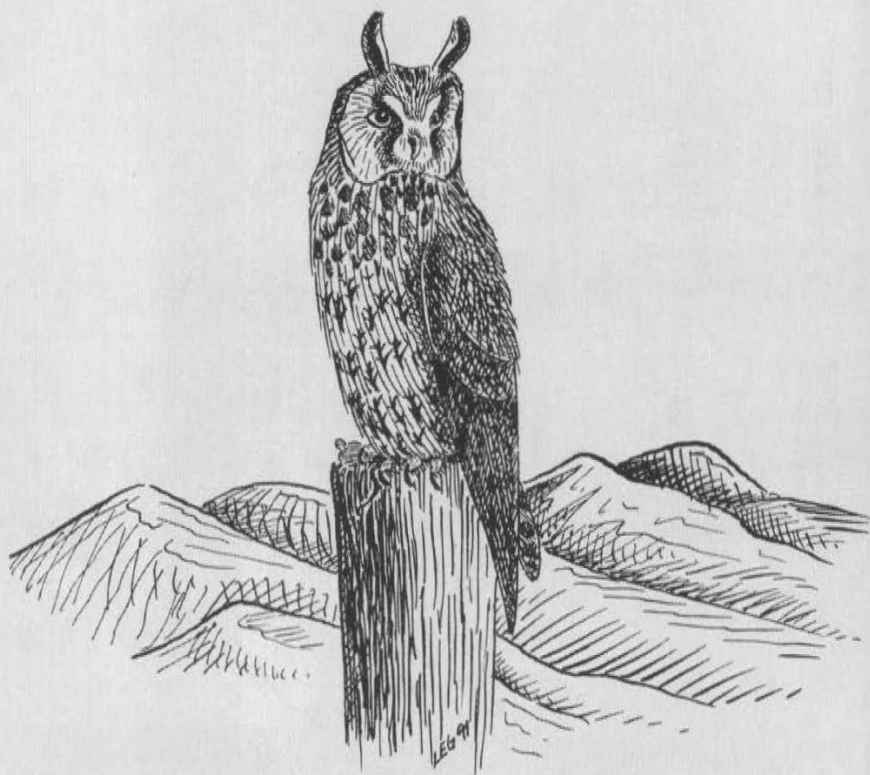

PIPLERKA

Årgang 21 — Nr. 4 1991

NORSK ORNITOLOGISK FORENING
VEST - AGDER

NORSK ORNITOLOGISK FORENING

Avdeling Vest-Agder
Boks 475 - 4501 Mandal

Redaksjonen:

Ole Aa. Brattfjord (red.)
Rundvn. 7D - 4500 Mandal
(043 - 60 238)

Runar Jåbekk
Jåbekk - 4500 Mandal
(043 - 61 406)

Finn Jørgensen
Sånnum - 4500 Mandal
(043 - 62 930)

*Piplierka kommer ut med fire
nummer i året. Abonnements-
prisen er 75 kroner, og kan
innbetales til bankgiro-
nr. 7319.05.08010, eller
postgiro 0824.0394341.*

*Piplierka trykkes i 500
eksemplarer. Annonse-
prisene er: Helt side 500,
halvside 250 og 1/3 side
150 kroner.*

Aktuelle adresser:

NOF Kristiansand lokallag, boks 2112 Posebyen - 4602 Kristiansand

NOF Mandal lokallag, boks 196 - 4501 Mandal

NOF Lista lokallag, boks 171 - 4561 Vanse
Lista Ornitologiske Stasjon, Lista fyr (043 - 97 588)

LRSK Vest-Agder v/Leif E. Gabrielsen, Kleppemarka 24 - 4060 Kleppe

Carl A. Jacobsens minnefond:

Fondet er opprettet i 1990 av Norsk Ornitologisk Forening Vest-Agder.
Statutter fås ved henvendelse til fylkesavdelingen. Fondskonto: 7319.09.56692.

Forsidetegning: Hornugle (Leif E. Gabrielsen)
Midtsidefotos: Sothøne og nøttekråke (Ole Aa. Brattfjord)

Faunakriminalitet i DN-regi!!

(del 2)

Direktoratet for Naturforvaltning (DN) er en underligg materie. Det er i alle fall ikke lett å forstå hvilke kriterier dette direktoratet legger til grunn for sin forvaltning. I forrige nummer la jeg ikke skjul på min store irritasjon over at DN nå ser ut til å ville si ja til ærfugl-jakt. Jeg gikk faktisk så langt at jeg beskyldte direktoratet for å bedrive faunakriminalitet. Og for et direktorat som skal forvalte våre naturressurser, bør det være et tankekors når utspill de lanserer vekker slik harme, og da blant en stor del av den berørte befolkningsgruppen langs Sørlandskysten. Problemet er åpenbart at også DN ser ut til å tro at begrepet forvalte er symptomatisk med jakt!!

Men det som DN i sin tid gav grønt lys til på Karlsøya i Troms, er i alle fall faunakriminalitet, og det av verste sort. I årene 1978 til 1981 gjennomførte en forsker med navn Howard Parker et forsøk på øya med giften alfa-kloralose (se egen artikkel om dette inne i bladet). Med velsignelse fra DN plasserte han ut i alt 1049 forgiftede hønseeegg i et bestemt område på øya, for på den måten å utrydde kråkefuglene i området. I løpet av forsøket, som jeg velger å karakterisere som fullstendig meningsløst, opplevde han blant annet at et par av våre mest sårbare og truede rovfuglarter, kongeørn og havørn, jaktet i det forgiftede området. Nå ligger dette en del år tilbake i tid, og det virker kanskje noe søkt at jeg angriper det "nåværende" direktoratet for mer enn ti år gamle synder. Problemet er bare det at rapporten fra dette underlige forsøket nylig er publisert. Jeg håper og tror imidlertid at dagens Direktorat for Naturforvaltning aldri ville gitt klarsignal til et slikt forsøk! Skjønt, det er sannelig ikke godt å vite!!

Og mens jeg skriver disse ordene, som ganske sikkert faller på sandgrunn, om en forsker og et direktorat som i fellesskap sprer gift i naturen for å oppnå totalt verdiløse forsknings-resultater, driver det et enormt oljeflak utenfor Sunnmørskysten! Det er oljen fra den forliste rustholken "Sonata" som nå truer dyre- og fuglelivet langs deler av kysten vår! Hva er det egentlig som foregår når båter som tidligere er solgt som skrapjern kan gå i fart langs kysten vår? Hva er dette for noe?? Men hva hjelper det egentlig med etterpåklokskap når skaden alt er gjort. Nå er oljeflaket 32 kilometer langt, og vi vet alle at det norske oljevernustyret slett ikke fungerer når bølgehøyden blir over tre meter. Hvor stort antall sjøfugl må nå lide oljedøden på grunn av menneskelig slurv og likegyldighet? Hvem vet hva gud hadde i tankene da han, eller hun for den saks skyld, skapte mennesket?! Naturforvaltning kunne det i alle fall ikke vært!!

Når dere leser dette har nok allerede en stor mengde sjøfugl omkommet utenfor Sunnmørskysten, og de fleste har nok alt glemt hva "Sonata" var for noe. Var ikke det et spørreprogram om musikk? Dere får i alle fall ha god jul og godt nytt år, og det skulle vel fortsatt være såpass mye ozon igjen at vi kan se fram mot en ny julekveld i 1992!!

Ole Aa. Brattfjord

Skjebstad/Mandal 17.november 1991

Formannen har ordet

*N*å er vintermånedene atter her med kulde og snø. Det fører til et skifte i aktivitetene våre. Fôring av fugl rundt husene og telling av overvintrende fugl er de mest interessante prosjektene på denne tiden av året. Om en ferdes rundt i fylket er det gledelig å stadig kunne se medlemmer med teleskop langs strendene.

*R*ingmerkingen ved Lista Ornitologiske Stasjon er over for denne gang, og nok en gang har Lista befestet sin stilling som den klart beste stasjonen her i landet med tanke på aktiv overvåkning av fuglebestander. Med sin artsrikdom og sitt store antall av de ulike artene, er dette helt klart det mest aktuelle området for denne type aktivitet.

*O*ppslutningen om registreringsarbeidet ute på Lista er meget god, og det er naturlig at vi da flytter våre aktiviteter etter der hvor det er folk. Jeg sikter da blant annet til nedleggelsen av miljøhuset i Mandal. Når NOF Vest-Agder skal ha sitt årsmøte i februar, er det klart at det vil bli en del utskiftninger i styret. Flere av de gamle traverne takker da for seg, og viker plassen for nye idealister. En viss overlappingsperiode vil det naturlig nok bli. Noe vi skal klare greitt ut av. Fram til nå har fylkesstyret vært dominert av personer fra Mandalsregionen, mens det nå kanskje blir en dominans fra vest-fylket? Vi får se. Det er i alle fall i vest aktiviteten nå er konsentrert.

*F*or et år siden trodde vi ikke arbeidsledigheten skulle bli et minus for foreningen vår. Tvert om mente vi da at en del personer som ikke fikk ordinært arbeid kunne gjøre nytte for seg innenfor foreningsarbeidet. Det kunne de nok også gjort om ikke kommune og fylke hadde ansatt folk på arbeid for trygd og andre sysselsetingstiltak. Vi har nemlig dessverre måttet vike plassen for disse, og stabile inntekter som vi har hatt er bortfalt grunnet slike tiltak. Men vi gir ikke opp av den grunn. Nye prosjekter må komme på tapetet slik at vi atter kan sikre oss inntekter. Uten inntekter - ingen forening!!

*E*tter dette må jeg ønske alle fugleinteresserte som leser Piplerka velkommen med ideer og gode innspill til styret. Samtidig vil jeg benytte anledningen til å ønske dere alle en riktig **god jul og et godt nytt år!** Lykke til i det nye året!!

Finn Jørgensen

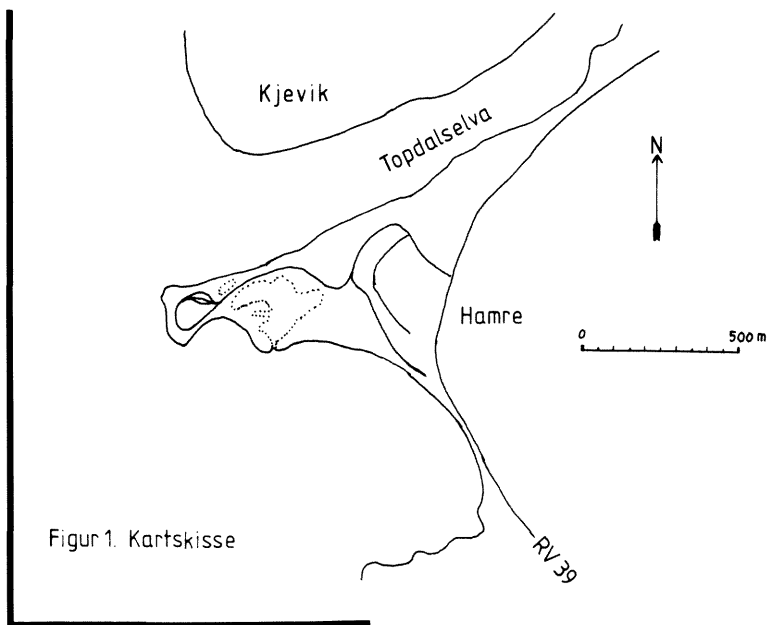
Agadir/Marokko 28. november 1991

FAULØYNA - et nedslitt våtmarksområde

Av: Tellef Vestøl

Der Topdalselva munner ut i Topdalsfjorden ligger Fauløyna (fig. 1). Navnet alene forteller at dette er en god fuglelokalitet. Både beliggenheten og naturkvalitetene gjør at mange fuglearter opptrer her, både rastende og på direkte trekk.

Men også menneskelig aktivitet preger Fauløyna. De flotte sandstrendene på Hamresanden trekker til seg badegjester, brettseilere og turgåere. Og enkelte fuglekikkere og botanikere legger også veien om Fauløyna, en innbydende naturperle som ønsker alle gjester, både med og uten vinger, velkommen.

Figur 1. Kartskisse

Helt siden slutten av 70-årene, da verneplanen for våtmarker i Vest-Agder ble forberedt, har miljøvernmyndighetene holdt et øye med Fauløyna.

Verneverdier ble dokumentert gjennom registreringer av fuglelivet utført av Eldar Wrånes. Men da forslaget til verneplan kom i 1981, var ikke

Fauløyna med! Grunnen var både at registreringene ikke tilsa mer enn lokal og til dels regional verneverdi, og at Fauløyna allerede var sikret av Kristiansand kommune som offentlig friluftsområde med statstilskudd. Det burde være vern nok.

Godt dokumenterte verneverdier

Mine registreringer av fuglelivet på Fauløyna startet i 1979. Høsten 1981 sendte jeg mine foreløpige resultater til Eldar Wrånes, som straks gjorde daværende naturvernkonsulent, Helge Kiland oppmerksom på dem. Kiland uttalte da at dersom disse registreringene hadde foreligget tidligere, ville Fauløyna forsvart en plass i verneplanen. (Kiland 1981 i brev). Men nå var i alle fall de ornitologiske verneverdiene tilstrekkelig dokumenterte.

Også botanikere har saumfart Fauløyna. Registreringer er gjort både av Sigurd A. Svaalestad, Per Arvid Åsen og Anders Lundberg. Floraen i strandenga er interessant. Tusengyllen har her et av sine i alt tre voksesteder på Agder (Hultén 1971). Sandbunnsfloraen omfatter blant annet knopparve, en sjelden art ellers i distriktet. (Svaalestad 1983). Lundberg har undersøkt Fauløyna i forbindelse med havstrandsregistreringer, og igjen er verneverdier dokumentert (naturforvalter Arild R. Syvertsen i 1991 i brev).

Det har vært lagt fram flere planer om utbygging av Fauløyna til friluftsmål. Men naturverninteressene har stort sett satt en stopper for disse. En vannrutsjebane er imidlertid anlagt i den bløteste delen av strandenga, mot svartor-sumpskogen (som neppe kan kalles sumpskog lenger).

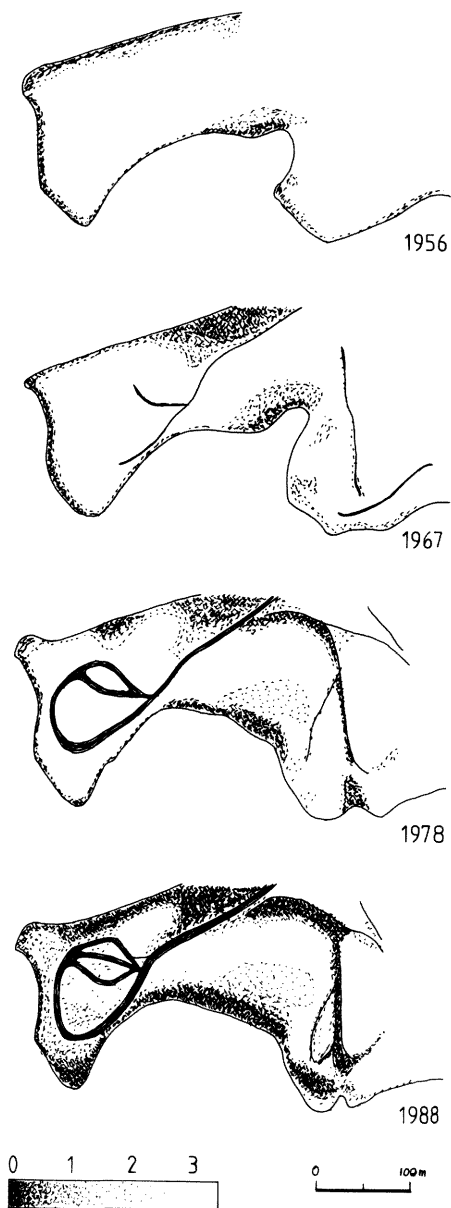
Park- og friluftsetaten, som er ansvarlig for skjøtselen av friluftsområdene, har fått utarbeidet en arealbruksplan for Fauløyna. Den har tre alternative løsninger, som i ulik grad tilgodeser naturvern hensynet. Men planen er aldri blitt lagt fram til behandling i kommunestyret.

For stor ferdsel på Fauløyna

Fauløyna er et lite område med begrenset plass. Dessverre ser det ut til at den menneskelige aktiviteten er blitt for stor. Den naturlige flora og fauna tåler ikke den belastningen som en stadig økende ferdsel medfører. Vegetasjonen slites ned og forsvinner, næringsproduksjonen reduseres og fuglene forstyrres både av tobeinte og firbeinte besøkende.

I 1989 tok Arild O. Gautestad initiativ for å snu denne tendensen. Med økonomisk støtte fra miljøpakken for Kristiansand-Vennesla, satte han i gang nye fugleregistreringer samtidig som han kartla vegetasjonen og vurderte slitasjeskadenes omfang og utvikling. Dessuten kom han med en plan for rehabilitering og skjøtsel av Fauløyna. I rapporten til miljøvern avdelingen i Vest-Agder (Gautestad 1989), dokumenterer han slitasjen på vegetasjonen utfra en granskning av flyfotos tatt av Fauløyna i perioden 1956 til 1988.

I løpet av disse drøyt 30 årene er store deler av Fauløyna blitt vegetasjonsløs (fig 2). Der arter som strandrug, kveke, sandstarr og krekling tidligere utgjorde et sammenhengende plantedekke over sandøyra, er det nå store åpne felter hvor sanden ligger helt i dagen. Både bil-, moped- og persontrafikk er skyld i denne utviklingen.

Figur 2 Utvikling av vegetasjonsløse partier 1956-1988, basert på flyfotos
Skalaen går fra rein sand/grus (0) til heldekkende vegetasjon (3)
Etter Gautestad (1989)

Fauløyna mot nord. Enkelte år er høstflommen så kraftig at det meste av Fauløyna settes under vann.

(foto: Tellef Vestøl)

Strandenga oversvømmes av tidevannet, og som her av kraftig flom. Dette bildet er tatt mot sør-vest.

(foto: Tellef Vestøl)

Virkningene av slitasjeskaderne er flere. For det første blir sanden liggende ubeskyttet for vær og vind. Når storm og flom får herje fritt, blir det omfattende erosjonsskader. De siste årene har sjøen gjort store innhogg i sandmassene, og flere store furuer har gått over ende fordi grunnen sviktet. Nye dyner med flygesand har bygd seg opp, men på grunn av ferdselelen får ikke plantene tid på seg til å vokse til og binde sanda.

For å hindre erosjonsskader har park- og friluftsetaten satt opp vernemur av såkalte trønderblokker langs deler av stranda. Men disse har bare delvis oppfylt hensikten, og de har ført til at områdene like innenfor murene har fått et visst parkpreg.

Slitasjen og skadene på plantedeckket fører til at både planteproduksjon og bunndyrfauna blir fattigere. Dette gir dårligere næringsbetingelser for rastende fugl. Men ferdselelen virker ikke bare negativt på fuglelivet på grunn av slitasjen. Like alvorlig er det at ferdselelen i seg selv virker forstyrrende for fuglene.

Biltrafikken har økt kraftig de siste årene, særlig etter at brettseilerne "oppdaget" Fauløyna. Også ferdselelen til fots har økt, i takt med befolkningsøkningen i de nærmeste boligområdene (Monesheia og Hånes). Daglige spaserturer til Fauløyna er kjærkommen rekreasjon for beboerne i nærmiljøet. Til tross for at båndtvangen gjelder hele året på Fauløyna, lar de fleste hundeeiere sine firbeinte følgesvenner løpe fritt, og fuglene blir alt for ofte skremt på vingene.

Badetrafikken er ikke like skadelig. Sesongen er relativt kort, og midt på sommeren er det heller ikke så stor trekkaktivitet. Selve Fauløyna er

dessuten mindre egnet som badeplass enn strendene nærmere bebyggelsen.

Fauløyna har habitater som tilfredsstillende kravene til rasteplass for en lang rekke fuglegrupper. Men dersom fuglene stadig forstyrres, kan de ikke utnytte området til matsøk. Særlig de mer sky artene, som for eksempel en del vadere, vil raskt nå det punkt der de ikke klarer å ta inn nok næring til å bygge opp fettreservene fordi energien brukes til å flytte unna fredsforstyrrelser. De tvinges til å oppsøke andre områder der de får være i fred. En del av artene som besøker Fauløyna (særlig vadere) er imidlertid så habitatkresne at de må dra ganske langt for å finne tilnærmet like gunstige områder (for eksempel Flaksvann i Birkenes, Kjosbukta i Vågsbygd og Åros/Høllen i Søgne).

På en vanlig ukedag passerer 1-3 personer/grupper per time gjennom Fauløyna-området det meste av dagen.

I helgene er ferdselelen langt større. Ofte går det bare minutter mellom hver gang noen passerer. Dette gjelder fra tidlig vår til langt utpå høsten. Bare arter som knoppsvane, måker, kråker og andre spurvefugler er i stand til å tilpasse seg en slik trafikk.

Vaderforekomsten er redusert

Arild O. Gautestad antar i sin rapport at forstyrrelser og slitasje som følge av økt ferdselelen har ført til at fuglene i mindre grad enn tidligere benytter Fauløyna som rasteplass. For å teste om fuglelivet er blitt skadelidende, har jeg gjort en analyse av vadertrekkingen på Fauløyna i perioden 1979-83 sammenlignet med 1988-89 (Vestøl 1991). Vaderne er valgt ut fordi konsekvensene av økt ferdselelen sannsynligvis vil være størst for denne fuglegruppen. Dessuten har jeg et datamateriale for vadertrekking fra

1979-83 som er sammenlignbart med Gautestads registreringer fra 1988-89. Hele materialet som analysen bygger på finnes hos Gautestad (1989) og Vestøl (1991).

Bare observasjoner fra månedene august og september er tatt med. Det er da vaderne er mest tallrike på Fauløyna, og dermed blir analysen mest mulig skjermet mot tilfeldige variasjoner i vaderforekomsten. Ved hvert besøk er alle vadere notert. Fauløyna er et såpass lite og oversiktlig område at det er ganske enkelt å få sikret totalantallet for vaderne. (Se ellers Gautestad (1989) og Vestøl (1991) for beskrivelse av metoder og diskusjon av feilkilder i forbindelse med analysen).

Resultatene av sammenligningen er nokså entydige (tab. 1). Selv om tallene for perioden 1979-83 viser stor variasjon, ligger selv bunnåret 1982 klart over tallene for 1988. Materialet for 1989 omfatter kun tre observasjonsdager, men antyder enda færre vadere i 1989 enn i 1988.

Tabell 1:

År	ant. besøk	snitt per besøk	
		arter	ind.
1979	9	3,2	7,3
1980	12	5,3	20,9
1981	47	3,9	17,2
1982	19	2,8	4,3
1983	8	3,5	9,6

1988	15	1,5	3,1
1989	3	0,7	1,0

For å jevne ut effekten av toppår og bunnår, har jeg beregnet gjennomsnittet for to og to sesonger om gangen (tab. 2). Også her er 1988-89 klart dårligere enn de foregående periodene. Men 1982-83 skiller seg ut med en svært lav individtethet.

Tabell 2:

Periode	ant. besøk	snitt per besøk	
		arter	ind.
1979-80	21	4,5	15,1
1980-81	59	4,2	17,9
1981-82	66	3,6	13,5
1982-83	27	3,0	5,9

1988-89	18	1,3	2,8

I hele perioden 1979-83 (95 besøk), var gjennomsnittet per besøk 3,7 arter og 13,5 individer.

STØTT Norsk Fuglevernssfond

Fondet har som formål å skaffe midler til fuglevern i vid forstand. Vi ber fugleinteresserte om hjelp!

Bankgironr. 6404.09.53556
Postgironr. 5 54 72 03

Lomvien er en årlig vintergjest i Topdalsfjorden, og utnytter næringsforekomstene både på grunnene ved Fauløyna og i de dypere vannområdene ellers i fjorden.

(foto: Tellef Vestøl)

Polarsnipa er en arktisk vader som årlig besøker Fauløyna på høsttrekket. De fleste kommer i august. Bildet viser en ungfugl.

(foto: Tellef Vestøl)

Forekomstfrekvensen for de ulike artene viser også en klar nedgang i artsrikdommen (tab. 3). Flere arter som tidligere var regelmessige er ikke registrert i 1988-89. Arter som sandlo, myrsnipe og enkeltbekkasin er blitt klart sjeldnere. Gluttsnipe viser omtrent uendret forekomst, mens stor- og småspove som de eneste vaderne er registrert hyppigere i 1988-89 enn før.

Tabell 3:

Art	forekomstfrekvens (%)	
	1979-83	1988-89
sandlo	65	10
myrsnipe	56	14
brushane	34	19
enkeltebekkasin	26	5
strandsnipe	26	14
gluttsnipe	25	24
rødstilk	20	0
dvergsnipe	19	0
tundralo	18	0
lappspove	14	0
grønnstilk	13	0
heilo	11	5
storspove	10	14
småspove	0	10

Jeg har ikke foretatt noen statistisk analyse av resultatene, men nedgangen må likevel sies å være så markert at det ikke kan være tvil om at forekomsten av vaderne på høsttrekk har gått kraftig ned fra perioden 1979-83 til 1988-89. Kanskje startet nedgangen allerede i 1982-83?

Men er det sikkert at nedgangen skyldes ferdsløshet og slitasje? Hva med andre årsaker? Vadrer trekket kan være ganske variabelt. Hvor ofte og hvor lenge vaderne stopper underveis fra hekkeplass

til overvintringsområdene er avhengig av hvor gunstige vær- og vindforholdene er i trekkiden. 1988 og 1989 kan for eksempel ha vært uvanlig dårlige år for vadrer trekket generelt i det sørlige Norge? Jeg har ikke data fra vader-lokaliteter i nærheten som kan gi svar på dette.

Men forekomsten av vaderne på trekk vil også være svært avhengig av hvor stor sommerens ungfuglproduksjon har vært. Det er ungfuglene som dominerer september-trekket, og for noen arter har også siste halvdel av august stor overvekt av ungfugl. (Tysse 1984 og 1985). Svikten i vadrer trekket i 1988-89 kan tenkes å komme av at ungfuglproduksjonen har vært svært liten disse årene, evt. kombinert med at værforholdene har favorisert få og korte stopp underveis. Men artene som opptrer på Fauløyna har ulike, og til dels vidt forskjellige hekkeområder, og det er således lite tenkelig at alle artene har hatt produksjonssvikt to år på rad. At stor- og småspove er registrert hyppigere i 1988-89 enn tidligere kan skyldes at observasjonsmaterialet for 1988-89 er så lite at man ved å treffe de riktige dagene har fått store utslag for enkeltarter.

Analysen konkluderer derfor med at det er grunn til å anta at økt ferdsløshet og slitasje har ført til nedgang i forekomsten av vaderne på høsttrekk på Fauløyna. Hvorvidt det samme gjelder andre fuglegrupper er vanskeligere å si. Men det generelle inntrykket er vel at også ender og spurvefugler i mindre grad enn tidligere utnytter Fauløyna som rasteplass.

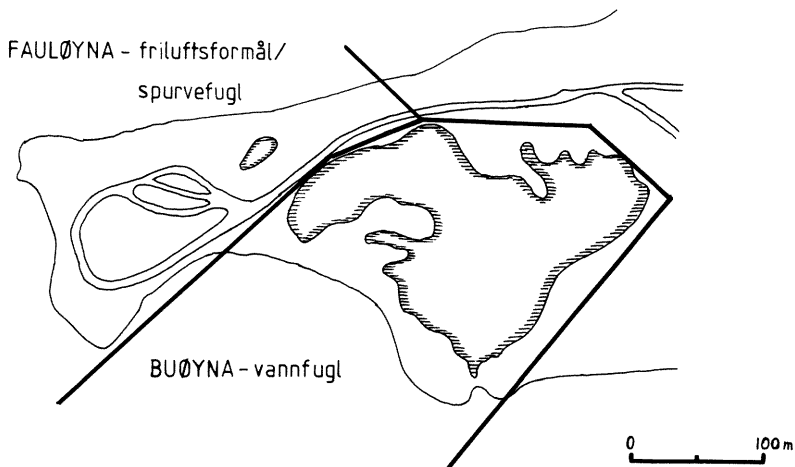
Plan for rehabilitering

Som nevnt har Arild O. Gautestad i sin rapport kommet med en rekke forslag til hvordan den negative utviklingen kan

snus. Fra en ornitologs synspunkt ville selvsagt det beste være om Fauløyna ble fredet som naturreservat, og da helst med visse ferdselsrestriksjoner. Men friluftsjnteressene er svært sterke, og Arilds plan tar hensyn til dette.

Tiltak i Buøyua-området ("vannfugl-reservat")

Gautestad foreslår konkret at all ferdsel langs stranda her stoppes og ledes rundt

Figur 3. Inndeling i hovedområder.
Etter Gautestad (1989)

Hovedtanken er at Fauløyna deles i to områder, selve Fauløyna og Buøyua (fig. 3).

I Buøyua-området får fuglelivet førsteprioritet, mens friluftsjnteressene tilgodeses i Fauløyna-området. Men for begge områdene gjelder at vegetasjonen skal forsøkes tilbakeført mest mulig til slik den var før ferdselen tok overhånd. Det viktigste er at ferdselen reguleres og styres unna de sårbare områdene. Og selvfølgelig må all motorisert ferdsel stoppes.

strandenga på en ny tursti. Både strandenga og bukta utenfor skjermes av med busker, leplantinger og sand- og jordvoller slik at fuglene ikke forstyrres av ferdselen på stien. Et par fugletårn eller kikkehull lar interesserte få anledning til å studere fuglelivet. Sanddynene sås til med de tidligere heldekkende plantene.

Strandenga har potensiale som beiteområde for både vadere og ender. Arild foreslår å "forbedre" våtmarka ved å grave noen dammer for smådyrfaunaen

i tørkeperioder. Vannrutsjebanens avløp legges bort fra strandenga og ut i elva.

Tiltak i Fauløyna-området ("friluftss- og småfuglpark")

Ettersom biltrafikken stoppes, må brettseilerne henvises til områder nærmere riksveien. Veien bør erstattes med en tursti som flyttes litt lengre unna strandenga. Sand- og jordvoller gir skjerming mot våtmarka. Nytt vegetasjonsdekke av sandstarr, strandrug og krekling etableres for å binde sanddynene. En bølgebryter kan plasseres utenfor stranda.

Også i dette området vil Gautestad utbedre to dammer og gjøre dem mer permanente og attraktive enn de er nå. Han foreslår også å legge ut mat til spurvefuglene i vinterhalvåret.

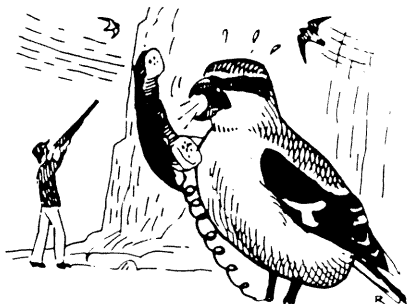
Siktemålet med en slik rehabilitering er ikke kun å bevare plante- og fuglelivet. Det er også viktig å bidra til å gjøre naturkunnskap og naturopplevelse tilgjengelig for besøkende, samtidig som skade-effekten av ferdseilen minimaliseres. Tiltakene skal ikke hindre noen i å nyte sin daglige spasertur.

Tvert om vil "nye" Fauløyna kunne berike turen ytterligere. Informasjonstavler og fuglelogg vil gi kunnskap og oppfordre til årvåkenhet og ansvarlighet, og mange flere enn i dag vil kunne følge med i og glede seg over fuglelivet.

Det er fylkesmannens miljøvernavdeling og park- og friluftsetaten i Kristiansand kommune som i fellesskap må følge opp planen som nå er utarbeidet. Noen tiltak er allerede satt i verk. Biltrafikk vil ikke bli sluppet ut i friluftsområdet. En ny tursti på innsiden av strandenga er anlagt. Noen jordvoller er lagt opp, og erosjonshindrende steinsetninger er påbegynt ytterst på Fauløyna. Men mye gjenstår før vi atter har en attraktiv fuglelokalitet ved Topdalselvas utløp.

Det kan bli nødvendig med upopulære tiltak, som for eksempel å fjerne gangbroa som leder ferdseilen over utløpet av våtmarka. Men med tilstrekkelig informasjon til brukerne vil det være mulig å få tilslutning til en prioritering av naturvernet. En prioritering som slett ikke vil gjøre Fauløyna mindre attraktivt som friluftsområde enn det er i dag!

FUGLEVAKTA
Tlf.090-29500

Kommentar ved Arild O. Gautestad:

- Jeg mener det finnes skriftlige kilder på at Fauløyna rundt 1984 ble rangert på 1. eller 2.plass blant våtmarkene i Kristiansand kommune. Men ettersom den daværende beskyttelses-status ble antatt å være tilstrekkelig, ble området nedprioritert i den endelige og offisielle listen. Utviklingen har imidlertid vist at beskyttelsen ikke har vært god nok. Jeg er også redd for at de tiltak som nå ser ut til å bli bitvis gjennomført kan gjøre vondt verre sett ut fra restaurerings- og vernehensynet! Parkvesenets filosofi har formet alle de tiltak som til nå er gjennomført der ute:

- **Plen under furu- og svartorskogen (begge sider), i stedet for å utvikle en mosaikkpreget og naturlig undervegetasjon.**
- **Ny sti rundt våtmarka uten å fjerne broa til gjengjeld.**
- **Forstøtningsmur og steinblokker i stedet for å tilbakebringe en slitasjesterk og sandvolltilpasset vegetasjon.**
- **Leirjordpåfylling i stedet for sand.**
- **Tilrettelegging for flat plen (gress/ugress) langs sørbredden av Fauløyna i stedet for mindre sand/grusvoller med habitat-typisk vegetasjon.**
- **Gjennfylling av dammen på sørspissen (i forbindelse med tiltaket over), i stedet for å utvikle nye, stedstilpassede smådammer.**
- **Tillatelse til vannrutsjebane på det vernede området.**
- **Opplåsing av kjettingsperre nå som trafikken øker (stengt om vinteren, når det er lite folk, men opplåst da jeg besøkte stedet i mai).**
- **Utgraving av sand og ødeleggelse av tuer med strandrug på deler av Buøyna-stranda for å hente masse (til å legge under jordlaget!) til å reparere sjøens utgraving innenfor forstøtningsmuren på Buøyna med.**
- **Traktorkjøring over våtmarka under arbeidet med den nye skogstien (sporet står ennå) i stedet for å ta konsekvent hensyn til det sårbare vegetasjonsdekket.**
- **Forsøk på å bygge trafikksperre på Fauløyna i stedet for ved vannrutsjebanen.**

- Er tulipanbed, asfaltert sti og spireabusker det neste? Hvis denne utviklingen fortsetter, tror jeg vi må prøve å koordinere en kampanje og en siste redningsaksjon for lokaliteten. Jeg har en del ideer i så henseende! I motsatt fall vil Fauløyna snart se ut som en hvilken som helst badestrand med opparbeidet grøntareal og turstier omkring. Verneverdien vil bli minimal, og Sørlandet vil tape ytterligere en av de få gjenværende våtmarker med verdifullt særpreg. Vi vil da også ha mistet den unike muligheten vi fortsatt har til å restaurere og utvikle området. Foreløpig er ikke kampen tapt. Med enkle og billige tiltak kan prosessen snus - men da må park- og friluftsvesenet få langt klarere direktiver enn det som har vært tilfelle hittil!!

Status for fugleregistreringer på Fauløyna pr. august 1991 - og artsliste

Av: Tellef Vestøl

Fra tida før 1978 kjenner jeg svært få fugleobservasjoner fra Fauløyna. Regelmessige registreringer kom i gang i 1979 (Vestøl 1982, 1983), og har pågått fram til i dag. Mest intensive var undersøkelsene i perioden 1981-86. Oversikten som følger, omfatter alt observasjonsmateriale som jeg i dag sitter inne med.

I tillegg til egne observasjonsnotater har jeg fått opplysninger fra Jan Erik Berglihn, Frode Grindheim, Øyvind Fjeldsgård, Peder K. Knutson, Sven Rislåa, Henry Seljestad, Kurt Solvik og John Øyvind Vigsnes.

Skriftlige kilder er Gautestad (1989), Lid (1966) og Vestøl (1982, 83).

Totalt foreligger det observasjoner fra 542 datoer. Året med flest besøk er 1985, da 86 turer er bokført. Ser vi på fordelingen på de ulike månedene, er dekningen klart best i høstmånedene august og september. Men også april har mange besøksdager. Det er ikke uventet stor grad av samsvar mellom antall observerte arter og antall besøk for hver enkelt måned. Det avspeiler nok først og fremst at det er mest fristende å besøke Fauløyna i de gode trekkperiodene vår og høst. Men økt innsats i de dårlig dekkede månedene sommer og vinter vil utvilsomt øke antall arter for disse månedene.

Ung myrsknipe i ferd med å lette. Myrsknipe er en av de vanligste vaderne på Fauløyna, og opptrer i størst antall i september.

(foto: Tellef Vestøl)

Tabell 4:

Tabellen under viser antall besøk, antall arter totalt og maksimalt dagsantall per måned.

	jan	feb	mar	apr	mai	jun	jul	aug	sep	okt	nov	des
Besøk:	17	12	55	74	58	13	23	94	102	51	19	24
Arter:	38	21	64	91	82	41	58	104	116	109	52	51
Dager:	18	8	32	35	43	29	30	36	50	47	27	22

Pr. 3.august 1991 teller artslista for Fauløyna 162 arter + 3 b-arter. 18 arter er funnet hekkende, og ytterligere 6 arter har sannsynligvis hekket et eller flere år. Høyeste artstall for et år er 119, som ble oppnådd i 1982 og 1985. Høyeste artstall for en dag er 50, og skriver seg fra 23.september 1984.

Forklaringer til artslista:

Status: 1.kolonne: V = ses store deler av året, eller i større antall i begrenset tidsrom hvert år.

A = opptre årlig eller tilnærmet årlig, men fåtallig og/eller i begrenset tidsrom.

Tall angir mengden funn av sjeldnere arter.

2.kolonne: V = vår (mars-mai) S = sommer (juni-juli) H = høst (august-september) og W = vinter (desember-februar).

3.kolonne: H = konstatert hekking eller hekkforsøk.

h = hekking sannsynlig, men ikke konstatert.

X = registrert i hekketida uten tegn på hekking.

P = hekker i nærheten og utnytter Fauløyna som oppvekstområde for ungene.

			Status	Maks. antall		Næringssøk:		hvile overflukt	
						våtmark/annet			
Smålom	5	VH		2					1
Storlom	1	H		1					
Gråstrupedykker	1	H		1					
Storskarv	1	H		1					
Gråhegre	A	VHWS	X	1					13
Knoppsvane	V	VHWS	XP	17					
Sangsvane	A	WV		7					
Sædgås	2	H							9
Kortnebbgås	3	VH							13
Grågås	A	VH	X	2	2				64
Snøgås	1	V							1
Kanadagås	V	VHW		34	34				
Gravand	A	VH		5					
Brunnakke	A	VH		5				30	
Skjeand	3	VH		1				5	
Krikkand	V	VH	X	8				33	
Stokkand	V	VHWS	X	9				340	
Taffeland	1	V						2	
Toppand	A	VHW	X	8				8	
Bergand	A	VHW		9				19	
Ærfugl	A	VSHW	XP	6					
Havelle	5	HWV		7					
Svartand	A	HW		38					
Sjørre	A	VSHW		10					
Kvinand	V	VSHW	X	43					
Lappfiskand	1	V		1					
Siland	V	VSHW	XP	66					
Laksand	A	VHW		11					
Vepsevåk	1	H						1	
Myrhauk	1	H						1	
Hønehauk	A	VHW			1			1	
Spurvehauk	V	VHW			1			3	
Musvåk	A	VH						2	
Fjellvåk	A	H						12	
Fiskeørn	1	H		1					
Tårnfalk	A	VH			2			3	
Dvergfalk	A	VH			1			1	
Vandrefalk	1	H		1					
Orrfugl	1	H					1		
Lirype	2	W					1		
Sothøne	1	V		3					
Tjeld	V	VSH	X	14					
Sandlo	V	VH	X	31					
Heilo	A	VH		20					

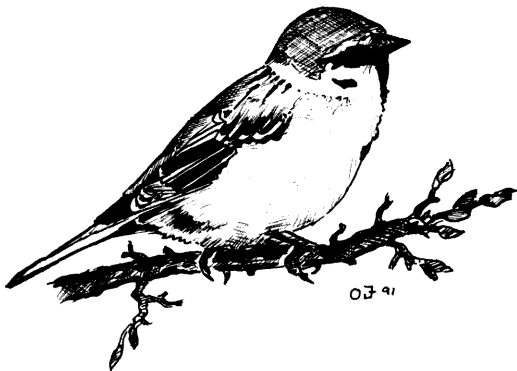
Tundralo	A	H		7		
Vipe	V	VSH	X	12		63
Polarsnipe	A	H		3		
Dvergsnipe	A	H		6		
Temmincksnipe	3	H		1		
Tundrasnipe	5	H		4		
Myrsnipe	V	VHS	X	19		
Brushane	V	SH	X	20		
Enkeltbekkasin	V	VH		6		
Rugde	3	V			1	
Svarthalespove	1	H		1		
Lappspove	A	VHS		2		
Småspove	A	VH		15		16
Storspove	V	VHS		10		170
Sotsnipe	3	H		1		
Rødstilk	V	VSH	X	4		
Gluttsnipe	V	VSH		6		
Skogsnipe	A	VHS	X	3		
Grønnstilk	V	VHS		10		
Strandsnipe	V	VHS	X	3		
Steinvender	3	H		1		
Hettemåke	V	VSHW	X	230	--	230
Fiskemåke	V	VSHW	X	40	--	40
Sildemåke	V	VSH	X	73	--	73
Gråmåke	V	VSHW	X	300	--	300
Svartbak	V	VSHW	X	50	--	50
Krykkje	1	W				3
Makrellterne	V	VSH	XP	60	--	60
Alke	6	W		10		
Lomvi	A	VHW	X	20		
Alkekonge	6	W		7		
Bydue	8	SH	X	5	5	
Skogdue	4	V				4
Ringdue	V	VSHW	X		26	123
Tyrkerdue	A	VS	X	6		8
Gjøk	4	VH	X	1		1
Hornugle	-	VS	H		8 (6 pull)	
Jordugle	1	V		1		
Tårnseiler	V	VSH		10		34
Hærfugl	1	H		1		
Vendehals	2	V		1		
Grønnspekk	A	VH	X	1		1
Svartspekk	4	H		1		
Flaggspekk	V	VHW		4		
Dvergspekk	5	H		1		
Sanglerke	V	VHW	X	15		21
Fjellerke	1	H		2		
Sandsvale	V	VSH	X	10		
Låvesvale	V	VSH	X	25		70

Taksvale	A	VSH	X	9	
Tartarpiplerke	1	H			1
Trepiplerke	V	VH		6	43
Heipiplerke	V	VH	X	24	206
Skjærpiplerke	A	VH		1	
Gulerle	V	VH	X	8	
Vintererle	5	H		1	1
Linerle	V	VSH	H	50 -- 50	
Sidensvans	6	HW		1	
Jernspurv	V	VH		3	18
Rødstrupe	V	VSH	H	3	
Rødstjert	A	VH		3	
Buskskvett	V	VH	X	9	
Steinskvett	V	VSH	H	40	
Ringtrost	1	V		1	
Svarttrost	V	VSHW	H	17	
Gråtrost	V	VSHW	H	100	ca. 17000
Måltrost	V	VH	h	10	
Rødvingetrost	V	VHW		20	ca. 7000
Duetrost	A	VH		4	
Sivsanger	1	H		1	
Møller	A	VH		1	
Tornsanger	A	VSH	h	1	
Hagesanger	V	VSH	H	2	
Munk	A	VSH	X	2	
Bøksanger	1	V		1	
Gransanger	A	VH		2	
Løvsanger	V	VSH	H	50	
Fuglekonge	V	VHW		5	
Gråfluesnapper	A	VH		3	
Svarthvit fluesnapp.	V	VSH	H	3	
Stjertmeis	3	H		5	
Løvmeis	A	VHS	h	2	
Granmeis	A	H		3	
Svartmeis	A	HW		9	ca. 30
Blåmeis	V	VSHW	H	25	80
Kjøttmeis	V	VSHW	H	16	
Spettmeis	A	VSH	X	3	
Trekryper	A	VHW		2	
Tornskate	A	VH	X	2	
Varsler	6	H		2	
Nøtteskrike	A	VH		3	14
Skjære	V	VSHW	H	5	15
Kaie	V	VSH	X	1	64
Kornkråke	A	VH		1	2
Kråke	V	VSHW	H	125 -- 125	
Ravn	3	HW			2
Stær	V	VSHW	H	250	783
Gråspurv	V	VSHW	H	250	

Pilfink	5	SH	h	2	9
Bokfink	V	VSH	H	35	283
Bjørkefink	V	VHW		70	1096
Grønnfink	V	VSHW	h	15	
Stillits	6	VH		1	1
Grønnsisik	V	VHSW	X	200	300
Tornirisk	V	VSH	H	35	100
Bergirisk	V	VSH	X	23	78
Gråsisik	V	VHW		80	625
Grankorsnebb	A	VH		1	34
Furukorsnebb	2	H		2	2
Konglebit	3	HW			1
Dompap	A	VHW		6	
Kjernebiter	A	VHW	X	11	
Lappspurv	A	VH		3	
Snøspurv	A	VW		11	
Gulspurv	V	VHSW	H	250	
Sivspurv	V	VH		15	52

B-liste:

Flamingo	1	H	1	
Brudeande	1	W	1	
Undulat	1	S		1

*Pilfinken er en av de artene som sannsynligvis hekker i Fauløyna-området.
(tegning: Odd Jørgensen)*

Litteratur:

Fylkesmannen i Vest-Agder, 1981: "Utkast til verneplan for våtmarksområder i Vest-Agder fylke". 114 s..

Gautestad, A. O., 1989: "Prosjekt Fugløyna, fugleregistreringer m.m., 1988-1989" og "Forslag til vern og biotopforbedrende tiltak - rapport til miljøvernavdelingen i Vest-Agder". 30 s..

Hultén, E., 1971: "Atlas over växternas utbredning i Norden, Stockholm.

Lid, G., 1966: "Hærfugl, *Upupa epops*, skutt i Vest-Agder". *Fauna* 18, 178.

Michaelsen, J., 1985: "Sjeldne fugler i Norge i 1981". *Vår Fuglefauna* 8, 49-52.

Svalestad, S., 1983: "Rapport om plantelivet i våtmarksområdet Fugløyna - Buøyne, notat til miljøvernavdelingen i Vest-Agder". 2 s..

Tysse, T., 1984: "Aldersbestemmelse av vadere i felt 1, *calidris-vadere*". *Vår Fuglefauna* 7, 55-68.

Tysse, T., 1982: "Aldersbestemmelse av vadere i felt 2, *tringa-vadere*". *Vår Fuglefauna* 8, 255-264.

Vestøl, T., 1982: "Hamresanden - populært stoppested også for fugler". *Piplerka* 12, 4-11.

Meningsløst fire-årig forsøk med alfa-kloralose på Karlsøya i Troms?

Av: Ole Aa. Brattfjord

Er forskeren til for forskningen, eller omvendt? Jeg mener, er ikke poenget med forskningen først og fremst å "åpne nye dører", og ikke at det skal være en "sysselsettingsfaktor" for forskere?

Bakgrunnen for at jeg stiller meg disse spørsmålene ligger i artikkelen "Use of alpha-chloralose to remove corvids during spring and summer: Efficiency and danger to non-target species" av Howard Parker i Fauna Norvegica serie c, 14.

Denne artikkelen er basert på et forskningsprosjekt utført på Karlsøya i Troms i årene 1978 til 1981. Her ble kort fortalt kråke, ravn og skjære fjernet fra et lirype-habitat gjennom våren og sommeren i fire år, blant annet ved forgiftning med alfa-kloralose injisert i hønseegg.

Alle territoriale kråkefugler ble fjernet, vanligvis innen midten av mai. Ikke-hekkende kråkefugler ble kontinuerlig fjernet inntil slutten av juli.

I alt 1049 forgiftede egg ble lagt ut under studiet. Av disse ble 27 prosent spist av fugler, 50 prosent forsvant sporløst (disse er av Parker antatt fjernet av fugler (kråker/hamstring)) og 23 prosent ble samlet inn igjen.

Det er med blandede følelser jeg tar for meg Parkers artikkel. I 1971 ble for første gang all bruk av gift til jakt og fangst stoppet her i landet, inkludert giften alfa-kloralose. Mange ynder å karakterisere alfa-kloralose som et "sovemiddel". Men det er vitterlig en nervegift - og en meget sterk sådan.

Hva er så poenget med å fjerne all kråkefugl fra deler av Karlsøya gjennom fire år? For å se om alfa-kloralose dreper kråkefugl?

Men det trengs da ikke noe fire-årig forskningsprosjekt for å slå fast at alfa-kloralose tar livet av kråkefugl! Det trengs heller ikke noe forskningsprosjekt for å slå fast at bruk av gift aldri kan være noen selektiv avlivningsmetode! Den mest alvorlige naturvernsmessige

bivirkning av alle giftstoffer er nettopp at de også kan ramme andre dyrearter enn de som var tilsiktet.

Og forsøket på Karlsøya var intet unntak i så måte. I løpet av forskningsprosjektet ble det konstatert at både **kongeørn** og **havørn** regelmessig **jaktet på øya**. Også fjellvåk og dvergfalk ble sett jaktende på Karlsøya, men i mindre utstrekning. I tillegg ble det konstatert hekking av jordugle i 1978, og **hekking av kongeørn i 1980**.

Ved en anledning ble en **havørn observert spisende på en nylig forgiftet ravn!** Det ble i tillegg ikke sjelden funnet rester av rovdyr-spiste kråker og ravner.

Som ovenfor nevnt hekket et kongeørn-par på øya i 1980, og da like i nærheten av et egg-område. Forsøket ble ikke stanset av den grunn, noe det absolutt burde. Det er bevis på total ansvarsløshet å "forgifte" et hekkeområde til kongeørn. Fuglene, som fikk en unge på vingene, jaktet regelmessig i forsøksområdet. Ungen ble sett i live ni dager etter at det siste forgiftede egget ble fjernet, og sett femti dager etter at den siste forgiftede kråka ble funnet på øya.

Moderat effekt?

Likevel mener jeg det er grunn til å stille et stort spørsmålstegn ved hvordan myndighetene, i dette tilfellet Direktoratet for Naturforvaltning, kan gi tillatelse til et forsøksprosjekt som utsetter noen av våre mest truede og sårbare (havørn og kongeørn) arter for slik fare? Dette er arter vi har et spesielt ansvar for, og da særlig når det gjelder havørna. Og dette ansvaret skjotter man ikke ved å utsette artene for gift-fare gjennom et tilsynelatende totalt verdiløst forskningsprosjekt!

For hva har Karlsøya-prosjektet fortalt oss? I perioden ble (kun) 7 av totalt 24 hekkende kråker og 22 ikke-hekkende kråkefugler konstatert forgiftet og drept ved hjelp av alfa-kloralose. I tillegg ble 18 fiskemåker, 4 svartbak og 11 gråmåker konstatert forgiftet og drept. "Forskeren" Howard Parker fikk med andre ord konstatert at alfa-kloralose ikke bare dreper kråker, men også andre arter. En totalt verdiløs opplysning. Nettopp faren for å berøre andre arter enn kråkefugler er jo noe av bakgrunnen for at giftbruk ble forbudt i 1971. Parker har påvist faren for å skade truede rovfugler, med tanke på at de spiser forgiftede åtsler. En fare man hele tiden har vært klar over eksisterer.

Forskningsprosjektets undertittel er "en vurdering av effektivitet og risiko for å skade utilsiktede arter". Men når det gjelder faren for å skade utilsiktede arter, trengs det som sagt ikke noe forskningsprosjekt for å dokumentere den.

Når det gjelder effektiviteten av alfa-kloralose, slår Parker fast at metoden med utlegging av forgiftede egg kan betegnes som moderat effektiv, hva som nå måtte menes med det. Gjennom prosjektet klarte de ikke å utrydde

kråkebestanden på øya ved hjelp av alfa-kloralose. Gjennom de fire årene var der totalt 24 hekkende kråker på Karlsøya. Disse ble registrert i mai måned. Kun 7 av disse ble konstatert drept ved alfa-kloralose. Ti fugler forsvant, uten at de ble konstatert forgiftet. I tillegg ble 7 kråker skutt. Det ble altså skutt like mange hekkende kråker som det ble forgiftet!

Det var på de ikke-hekkende kråkene, det vil si de mest uerfarne, at alfa-kloralose hadde størst effekt. Her ble 22 konstatert forgiftet, og kun to skutt. Men så lenge metoden ikke har større effekt på hekkende, erfarne fugler, synes jeg faktisk det er å ta vel sterkt i å karakterisere dette som moderat effektivt. Det ble jo dessuten drept nesten like mange måker gjennom alfa-kloralose som det ble drept kråker.

Kråke-fjerning gav liten rype-vekst!

Området utenfor forsøksfeltet fungerte som referanseområde. Her ble nemlig ikke kråkene fjernet. Dette for å kunne måle effekten forsøket hadde på lirypebestanden i forsøksområdet. Ville lirypebestanden innenfor dette området klare seg bedre enn bestanden på resten av øya? Effekten kråke-fjerningen hadde på lirypenes produksjon og hekke-tetthet ble målt nøye i begge områder. Hva ble så svaret? Jo, at fjerning av kråkefuglene i forsøksområdet ikke hadde noen større effekt på lirypebestanden! Kom dette som noen stor overraskelse? Er det et oppsiktsvekkende resultat? Jeg vet ærlig talt ikke. I alle fall ikke etter å ha lest kapitlene "rypebestandens vekslinger" og "viltpleiens problemer" i Yngvar Hagens klassiske storverk fra 1952, "Rovfuglene og viltpleien". Her setter han naturforvaltningen i et ganske annet perspektiv enn det som er tilfelle gjennom alfa-prosjektet på Karlsøya.

Hagen skriver blant annet: *...det er naturens egne virkemidler som fremkaller svingningene med gode og dårlige rypeår, kronår og uår. Vi mennesker må foreløpig sies å stå temmelig maktesløse overfor dette faktum.*

Viddene er for store og effekten av menneskelige tiltak alt for liten. Ellers er også virkningen i svært mange tilfeller en helt annen enn den som er tilsiktet - slik at resultatet lar vente på seg. En kan nok tro at en kunne oppnå mye ved å bekjempe rovviltet. Det er jo også et stadig og sterkt fremhevet moment (dessverre også i dag, red. anm.). Den prinsipielle tanken som ligger bak dette kan nok også synes å være riktig, og det er heller ikke tvil om at den rovviltbekjempelsen som har foregått, i en spesiell henseende har hatt en praktisk positiv virkning. Slik som den vanligvis iverksettes i praksis, må den imidlertid karakteriseres som helt irrasjonell. Det er bare innenfor forholdsvis snevre grenser at en bekjempelse av rovvilt kan ventes å få noen synlig positiv effekt; tiltak ut over denne rammen er ensbetydende med spilte krefter og bortkastede midler. I den innstilling vi jegere har til rovviltet, gjør nok den menneskelige svakhet for illusjoner seg meget sterkt gjeldende. Sitat slutt.

Yngvar Hagen nevner menneskets svakhet for illusjoner. Sammen med svingningene i rype-bestanden, svinger også debatten om alfa-kloralose. Vi har nå lagt bak oss noen såkalte "uår", med det som resultat at alfa-debatten har blusset opp. Bruk av alfa-kloralose er blant jegrenes mest utbredte illusjoner. Men når dette underlige forsøket på Karlsøya først er utført, håper jeg virkelig i det minste det faktum at forsøket ikke påviste noen større positiv effekt for rype-bestanden i området kan bidra til å sette en stopper for denne evindelige debatten om alfa-kloralose.

Det er nemlig ikke til å legge skjul på at nettopp giften alfa-kloralose lenge har stått sentralt i debatten om viltstell her til lands.

Det jegrene må akseptere, noe de tydeligvis har store problemer med, er at de ikke eier viltet. Det er naturen selv som har førsteretten. Det er først og fremst rovviltet som skal livnære seg av naturens overskudd, deretter kan vi ta "vår del". Når det så blir lite overskudd, må vi ikke gå til angrep på rovviltet - men vente til overskuddet atter blir så stort at mennesket også kan delta i jakten. Inntil da får vi nøye oss med kjøttet som finnes i frysedisken på nærbutikken.

I tittelen stiller jeg spørsmålsteget ved om dette har vært et meningsløst prosjekt. Jeg føler selv jeg har gitt et ganske brukbart svar på det spørsmålet! Jeg stiller meg også to andre spørsmål. Først og fremst stiller jeg meg undrende til hvilket motiv Parker har hatt for å gjennomføre en slik "undersøkelse", dernest hvordan artikkelen klarte å snike seg inn i hva jeg trodde var et seriøst ornitologisk tidsskrift. Det var SVs Erik Solheim som under den politiske miljødebatten på fjernsynet før valget skulet bort på Fremskrittspartiets Pål Atle Skjervengen og utbrøt: Når jeg ser Pål Atle på et slikt miljømøte, får jeg samme følelsen som når jeg ser et skip inne i en flaske; hvordan i all verden kom han seg inn her!! Kort sagt: Etter min oppfatning har slik kvasi-forskning ingenting å gjøre i Fauna Norvegica, og jeg skjønner ikke hvordan stoffet i det hele tatt ble antatt!!

*Fjerning av alle hekkende og ikke-hekkende kråker ved blant annet bruk av alfa-kloralose gav liten effekt på lirype-bestanden på Karlsøya i Troms.
(foto: Ole Aa. Brattfjord)*

Kilder/litteratur:

Parker, Howard: "Use of alpha-chloralose to remove corvids (Corvidae) during spring and summer: Efficiency and danger to non-target species". Fauna norv. Ser. C, Cinclus 14: 39-45. Oslo 1991.

Engan, Hans J.: "Alfa-kloralose en gift, ikke sovemiddel". Jakt & Fiske nr. 11 1991: 54-55.

Hagen, Yngvar: "Rovfuglene og viltpleien". Universitetsforlaget, 2.utgave 1989.

Naturforlaget A/S, utgiver av Villmarksliv: "Interessant forskningsrapport om alfa-kloralose". Pressemelding.

LISTA ORNITOLOGISKE STASJON

- En foreløpig rapport for sesongen 1991

Av: Jan Erik Røer

Sesongen 1991 var den andre sesongen ved stasjonen med full satsing. I 1991 gikk også virksomheten ved Slevdalsvannet formelt inn under stasjonsvirksomheten. Hovedsatsingen i 1991 var som i fjor å få en mest mulig kontinuerlig ringmerking ved fyret under vår- og høsttrekket, samt få bedre kontinuitet i merkearbeidet i Slevdalsvannet på høsten.

Stasjonen har knyttet seg til det svenske "acro-prosjektet", som har til hensikt å samordne merkearbeidet på rør-, siv- og myrsanger i hele Europa. Prosjektet forutsetter daglig dekning i fangsten både på fyret og i Slevdalsvannet, samt at alle merkede og kontrollerte kjerrsangere veies, måles og sjekkes for fettlager og myting ved hver eneste innfangning. Dette krevet en bemanning på tre personer alle dager hele høsten. God innsats av 8-10 personer, samt at vi ansatte Per Øyvind Grimsby som sivilarbeider fra juli til desember, gjorde dette mulig uten store problemer.

Totalt ble det merket cirka 17.000 fugl og observert 236 arter i stasjonsområdet. 225 av disse ble registrert på fyret. 112 arter ble merket. Totalt ble det satt ring på 1.100 sivsangere og 500 rørsangere i acro-prosjektet.

Lista fyr i Leif E. Gabrielsens strek.

Vårsesongen

Stasjonen var bemannet i størstedelen av mars. Fra april til medio juni var stasjonen mer eller mindre kontinuerlig bemannet. Værforholdene var nok så spesielle denne våren, med kald og tørr nordvest fra slutten av april til begynnelsen av juni. Dette ga svært svake ringmerkingsresultater med totalt cirka 700 småfugl mot fjorårets 2.166 individer. Tilbakegangen var spesielt markert hos mai-trekkerne, slik som løvsanger, sylviasangere, låvesvale, buskskvett, steinskvett, rødstjert og svarthvit fluesnapper. Det var svært få arter som det ble merket fler av denne våren.

De kraftige vindene fra nordvest har imidlertid en annen effekt: Det nordgående trekket av sjøfugl blir presset helt oppunder land ved fyret. Spesielt i slutten av mai var det mange gode sjøfugldager ved fyret. En del av totaltallene er direkte imponerende, med 840 lom(!), 3.500 ringgjess (!!) og 28 polarjo (!!!) mot NV som de mest oppsiktsvekkende tallene.

Polarsvømmesnipe (23.mai), svarterne (23.mai), fjelljo (20.mai) og middelhavslire (9.mai) var godbitene under sjøfugltrekket.

Nye fyrarter var også en svartehavsmåke som ble observert i Våien 23.april, og en praktærfugl i Seviga 20.februar.

Høsten

Stasjonen var kontinuerlig bemannet fra 10.juli til 22.november. Også på høsten var trekket av småfugl og sjøfugl langt bedre dekket enn fjoråret. Nettfangsten ble drevet som i fjor, men lydanlegg med utehøytalere styrt fra huset var et stort framskritt. Fangsten var mer konsentrert om den faste runden i år enn i fjor. Dette skyldes blant annet at

vaderne uteble fra stranden nedenfor fyret, vannstanden i Våien var høy i august samt at vi ikke hadde tilgang til fyrmesterhagen - og til slutt ble bekkasinmyra nedenfor fyret drenert ut, slik at kvartbekkasinen ble flyttet opp på utsiden av fyret (kanonstillingen), og vi hadde kraftigere lyd.

Videre ble et nett satt opp tvers over bekken på Gunnarsmyra med tanke på økt kjerrsanger-fangst. Noe som slo til. Dette nettet var meget godt, og fanget alene like mange sivsangere i juli og begynnelsen av august som alle nettene i Slevdalsvannet til sammen!

Ringmerkingen i høst var meget vellykket i den forstand at vi lyktes i å ha 100 prosent dekning med gode (svarte) nett hele høsten. Imidlertid ble det fanget kun cirka 8.000 fugl ved fyret. Dette er betydelig mindre enn fjorårets 10.600. Først og fremst var det sangerne og de andre insekteterne som sviktet. Ingen av de følgende artene oppnådde en gang halvparten så mange individ som i fjoråret: Låvesvale, gulerle, rødstjert, buskskvett, steinskvett, hauksanger, hagesanger, munk og svarthvit fluesnapper. Heller ikke tornsanger eller løvsanger oppnådde mer enn cirka 60 prosent av fjoråret.

Det generelle inntrykk var at disse langtrekkerne rett og slett ikke kom tilbake fra Afrika i vår. Hekkingen av for eksempel steinskvett og buskskvett virket ikke mislykket i fyrområdet. Men det var få revirer. Det var heller ikke påfallende overvekt av voksne fugler i ringmerkingsmaterialet.

Neste side:

Vannsanger ble merket både i Slevdalsvann og ved fyret i 1991. Totalt er det merket tre vannsangere i Slevdalsvann og to ved fyret siden 1988. (foto: Nils Helge Lorentzen)

Trekket i september og oktober var nokså normalt, med særlig stor fangst av blant annet blåmeis, svartmeis og kjøttmeis.

Ellers var det svært få betydelige bevegelser av invasjonfugler å se. Spesielle merkinger på fyret kan imidlertid nevnes: 1 stormsvale (25.juli), 7 havsvaler, 1 temmincksnipe, 1 gråspett, 1 spurveugle (29.september), 1 lappiplerke, 1 vannsanger (26.september) og 2 dvergspurv (28.september og 6.november).

Det er vanskelig å peke på arter som hadde et spesielt godt trekk i år, da dekningen av det visuelle trekket i fjor var svært mangelfull. Vi kan derfor bare trekke fram det mest spesielle her, og ellers henvise til årsrapporten for 1991 som forhåpentligvis går i trykken i løpet av februar. Høye antall ble notert hos svartand med over 6.000 ind. SØ, ikke med mer enn 3.150 ind. SØ, havsule, blant annet 2.000 ind. 7.oktober, og vepsevåk med hele 12 ind. 22.august.

Av mer spesielle arter kan nevnes grålire (13.august og 7.oktober), ringgås av underarten nigricans (1. til 11.juli), brakksvaler (trolig steppebrakksvaler, 15.oktober), hvitkinnsvarterne (25.september), 1 dverglerke (6. til 8.juli), 2 fuglekongesanger (2.november) og svartstrupe (av underarten maura(?), 23.september).

Slevdalsvann

Slevdalsvannet ble dekket kontinuerlig med hensyn på ringmerking fra 15.juli til 24.oktober. Også på våren ble det gjort spede forsøk på fangst, men dette var ikke særlig vellykket da det ble fanget svært lite fugl. I høstsesongen satt vi opp et telt som ble benyttet som base. Herfra ble det også spilt lyd, og organiseringen av hele fangsten fungerte utmerket, med daglig en til to personer til stede.

Totalt ble det i Slevdalsvann fanget 8.500 fugl, som er nesten det dobbelte av fjoråret. Denne forskjellen skyldes trolig i all hovedsak den økte aktiviteten. De flestmerkede artene var løvsanger, jernspurv og sivsanger. For gruppen av kjerrsangere var resultatet som følger: 12 myrsanger, 400 rørsanger, 700 sivsanger, 1 vannsanger og 17 gresshoppesanger. En svak økning av antall kjerrsangere fra i fjor skyldes trolig også økt innsats. Sannsynligvis har det vært en reell nedgang også for rørsanger og sivsanger fra 1990, slik som det er nevnt for andre langtrekkere og insektetere under avsnittet for fyret. Myrsanger derimot har trolig hatt et langt bedre år enn i fjor, som var meget svakt.

Det bør også nevnes at pungmeisa temmelig sikkert hekket ved vannet i år, da to årsunger ble fanget og en gammel hann ble sett i perioden 20. til 29.juli.

I det store fangstmateriale var der en god del godbiter. Blant annet 1 vannsanger (9.august), 1 tundraplerke (21.september), som nevnt to pungmeis i juli og 1 vierspurv (21.september) - dette var de mest sensasjonelle merkingene. Men også 1 polarsisik, 1 dvergspurv, 1 gulbrynsanger, 1 vannrikse og 17 gresshoppesanger er merkearter som bør nevnes.

Neste side:

Tundraplerke ble ringmerket i Slevdalsvann den 21.september. Dette er sannsynligvis det tredje funnet av arten i Norge.

(foto: Tor Oddvar Hansen)

Oppsummering

Generelt sett må sesongen karakteriseres som meget vellykket. Vi har satt i stand to soverom og fått mye hylleplass til tidsskrifter og lignende på selve stasjonen.

I forbindelse med ansettelsen av Grimsby som sivilarbeider, har vi også hatt kapasitet til å ta imot besøk av tre skoleklasser, holde "foredrag" i tre barnehager og hatt en elev fra ungdomsskolen utplassert i arbeidsuke.

Mange hobbyornitologer utenfra har besøkt stasjonen, og vår oppslagstavle på fyret har skapt interesse for prosjektet blant folk flest. Og bortsett fra et tilfelle der kraftige høytalere og spesielle værforhold kringkastet "havsvalesang" for hele vest-Lista (en stygg brøler), har vi ikke hatt klager av noe slag denne sesongen - selv om der nok finnes grunneiere som ikke liker vår tilstedeværelse. Forholdet til fyrbetjeningen og grunneiere på våre merkeplasser er imidlertid fortsatt meget godt, og vi vil her igjen få benytte

anledningen til å rette en hjertelig takk til disse, samt til forsvaret som lar oss få benytte Slevdalsvannet som fangstområde.

Rapport 1991

Mye av bearbeidingen av materialet til årsrapporten for 1991 er allerede ferdig. Vi håper rapporten vil være klar utpå ettervinteren. En god del av rapporten vil være viet acro-prosjektet. Slevdalsvannet vil naturlig nok få større plass enn i fjorårets rapport. Videre vil de første kontroller og gjenfunn bli presentert. Og til slutt vil det nok bli en bredere presentasjon av sjøfuglforekomstene.

Rapporten for 1991 kan bestilles allerede nå, og da på bankgiro 6326 05 13798.

Vi vil for øvrig bemerke at ingen av de ovenfor nevnte observasjoner er behandlet av LRSK eller NSKF før dette går i trykken.

Linerla - vår mest fantasifulle hekkefugl?

Av: Ole Aa. Brattfjord

Opp gjennom årene har jeg kommet over en rekke underlige reirplasseringer av linerle. Og det er jo en kjent sak at nettopp linerla kan oppvise en ganske utrolig stor grad av fantasi når det gjelder reirplassering. Tilsynelatende alt kan benyttes til formålet.

I denne vesle artikkelen vil jeg dele noen av mine underligste linerle-opplevelser med leserne. Og om noen har lignende opplevelser, enten det gjelder linerle eller andre arter, tar vi gjerne imot noen linjer til Piplerkas spalter.

Den første virkelig sprø opplevelsen med linerle hadde jeg våren 1984. I et vassdrag i området mellom Gautestad og Evje i Evje og Hornnes kommune, har jeg opp gjennom årene holdt et øye med flere fossefall-lokaliteter. Da jeg denne våren skulle undersøke et fossefall-reir under ei gammel, nedslitt bru, oppdaget jeg til min store forskrekkelse et linerle-reir oppå fossefall-reiret! Det var endatil delvis bygget av materialer fra fossefall-reiret. Linerle-reiret inneholdt et fullagt kull på 6 egg, som var forlatt. I fossefall-reiret var der ganske små unger. Et par meter bortenfor, inne i selve brukaret av stein, fant jeg dessuten ei linerle "rugende" på to nylagte egg. Er det mulig at linerla har begynt byggingen og eggleggingen mens fossefallet ruget på sine egg, og senere blitt "oppdaget" og jaget etter at fossefall-ungene var klekket? At det var samme linerle-paret som nå holdt til inne mellom steinene et par meter bortenfor? Mye taler vel for noe slikt. Uansett var det en underlig og ganske uventet plass å finne et linerle-reir.

Året etter var jeg nyansatt journalist i lokalavisen Setesdølen, og ble ringt opp av en kjenning av meg bosatt på Bjørå i Evje og Hornnes kommune. Han hadde nemlig til sin store forbauselse funnet et linerle-reir med fem egg plassert inne i traktor-motoren! Men selv om det her "bare" var snakk om et linerle-reir, lot han fuglene få være i fred, og brukte i mellomtiden sin gamle "gråtass". Hvordan det gikk med linerle-ungene? Joda, en tidlig sommerdag kom de visst flaksende ut av motorrommet på traktoren.

Men så skulle det gå noen år før jeg kom over nye linerle-rariteter. Det som dukket opp underveis var stort sett sånne "vanlige steder" som inne i vedstabler, utedoer, ødelagte og oppsprukne fuglekasser og slike ting. Helt til i vår, våren 1991, da jeg fikk tre linerle-opplevelser på rekke og rad.

Den første var i mai, på Gautestad i Evje og Hornnes. En (grå?)trost hadde lagt reiret sitt på karmen i en utslått rute oppe under mønet på et vedskjul. Jeg klatret opp for å sjekke innholdet i troste-reiret. Men det jeg oppdaget var at en linerle hadde plassert sitt reir oppe i troste-reiret! Det så ganske rart ut, for det var et fullstendig reir som var plassert oppe i troste-skåla. Etterhvert dukket også fuglene opp. Trostene derimot, de så jeg aldri noe til.

Ikke lenge etter var jeg i egenskap av journalist på plass og dekket et bilcross-løp på Konsmo i Audnedal. Her oppdaget jeg et linerle-reir gjemt et sted inne i en fenderkonstruksjon av gamle bildekk, midt ute på banen! Og selv om bilene raste brølende

forbi, tett opptil reirstedet, fløy linerle-foreldrene ut og inn av bildekkene med mat til de små - som ganske sikkert havnet i kategorien Norges mest hørselshemmede linerler. Om de da vokste opp. Det vet jeg nemlig ikke. Apropos hørselsskadde linerler, er det mulig ungene, og foreldrene som holdt til midt i den verste støyen på Konsmo-banen må konkurrere om tittelen med et linerle-kull som i vår ble klekket ut på en bjelke i skytterhuset til Mandal skytterlag på Mjåvann!!

Vårens tredje linerle-opplevelse, som det er verdt å skrive om, dukket opp utenfor Sjøstjerna kro ved Sjosanden i Mandal. Her satt jeg og min bedre halvdel, samt vårt "felles produkt" en sommerkveld på uteterrassen og koste oss, da jeg oppdaget en tydelig nervøs linerle som trippet rundt like ved inngangen til restauranten. Jeg skjønte straks hvorfor den trippet, og undersøkte saken og stedet nærmere. Men jeg fant ingenting, tross iherdig leting. Det var fordi jeg først lette på alle de mest sannsynlige stedene. Til slutt fant jeg nemlig reiret likevel, og da på det mest usannsynlige stedet av dem alle. Like ved inngangsdøren, i en firkantet betongsøyle inneholdende en halvdød, grønn barplante (ikke sånn bar altså), samt masse sneiper og "urin- og øl-infisert" jord, lå der i det ene hjørnet et linerle-reir med fem ganske nyklekte unger! Det var den siste plassen på jord jeg kunne tenke meg at en fugl ville bygge reir - likevel ble stedet valgt av et linerle-par! Og til tross for stor trafikk rundt reirstedet, holdt linerlene det gående med regelmessige føringsturer til og fra denne noe underlige "rugekassen". Og ved senere kontroll av reirstedet, så alt ut til å ha forløpt normalt. Noen bedre?

Linerle-reir kan man finne på de underligste steder, som for eksempel inne i motorromm på traktorer!

(foto; Ole Aa. Brattfjord)

Lista lokallag på tur til Åseral

Av: Geir H. Stølen

Helgen 8. og 9. juni 1991 arrangerte Lista lokallag foreningstur til Åseral. Og det var en solid gjeng med spreke listalendinger som lørdags morgenen stilte opp ved herredshuset i Vanse.

Det skulle vise seg å bli en fin tur, til tross for utbredt skepsis til området - ingen av de frammøtte hadde nemlig vært der før! Men Kåre Olsen hadde forhørt seg grundig. Så litt over halv sju på morgenvisten dro vi, Kåre, Knut, Tor, Kai, Steinar, Jonny, Kim, Andreas, Alf, Ronny, Elin og Geir på vei opp til Matkroni og Gunnarsvann. Været var kleint, men det ble bedre da vi kom opp. Ja, det ble faktisk ganske fint til slutt.

Det første vi kom over var et fossefall-reir med to egg i. Når vi kom helt inn til Gunnarsvann var det mye fint å se, blant annet en god del grønnstilk, strandsnipe, stokkender, krikkender og kanadagjess (med unger), i tillegg til mye annet som kvidret og sang rundt oss. Flere av de unge medlemmene hadde ikke sett tornskate, en fugl det var forholdsvis mye av i området. På vei tilbake til bilene var Steinar, Elin og Geir så heldige å få se en ringtrost, som Kåre og Knut gikk glipp av - selv om de lette etter den noe alvorlig!

Så bar det videre til Ljosland, hvor vi la oss inn på ei veldig bra hytte som Kåre hadde skaffet oss. Når maten var vel fortært, var det bare å komme seg videre. Denne gangen var det Geitheii som skulle utforskes nærmere. Noe som ble en lang og hard tur for de fleste. Det var heller ikke helt dødt på Geitheii, selv om det til tider kunne virke slik. Vi så for eksempel flere ryer, deriblant et reir med 11 egg. Lenger inne på heia

fant vi et lappspurv-par. Og da ble det liv i flokken!! Det var nemlig ikke alle som hadde sett denne fuglen før. Verre var det med blåstrupen, som vi hørte noen ganger, men aldri fikk se. Derimot fikk vi se noen heilo. Endatil et heilo-reir med fire egg, i tillegg til en fjæreplytt som satt ute på ei tue i en vannpytt. Kåre klarte til slutt å finne et svartand-par også. Men da var de fleste av oss temmelig lei av å gå opp og ned, rundt i ring og på kryss og tvers oppe på denne heia. Men selv om vi var begynt å gå lei, klarte en av oss å se en fjellvåk i det fjerne mens vi hadde oss en liten pust i bakken. Det var da Steinar fikk virkelig bruk for teleskopet sitt som han hadde slitt på hele dagen. På vei ned fra heia imponerte det eneste kvinnelige innslaget i flokken med å finne et heipiplerke-reir med fem egg i. Noe som forårsaket at flere av de yngre lette febrilsk rundt i terrenget hver gang en fugl lettet fra bakken.

Tor Oddvar sov tyngst

Vel nede ved bilene igjen traff vi Tor Oddvar, som lå og slappet av i bilen sin. Han ble litt snytt da vi fortalte at vi ikke hadde gått inn på heia før ved 15.30-tiden. Hadde han visst det ville han nemlig gått etter oss.

Før vi la oss om kvelden sa Tor Oddvar at han kom til å være borte når vi andre stod opp. Men det stemte ikke på noe vis. For da vi andre stod opp neste morgen, var det Tor Oddvar som sov tyngst av alle! Men så ble det til gjengjeld skikkelig fart i ham da han først våknet. Dermed ble det til sjunde og sist han som dro først avgårde

likevel, og vi avtalte å møte ham en plass langs veien. Han skulle nemlig ta noen bilder innover, og ønsket litt arbeidsro.

Etter at Tor Oddvar var innhentet og atter hadde sluttet seg til flokken, og fotograferingen var vel unnagjort, bar det innover mot Juvatnet - utvilsomt et eldorado for hullrugere. Her fant vi blant annet ei kvinand som lå og ruget på ti egg. Vi fant reir av kjøttmeis, svarthvit fluesnapper og flaggspett, og vi kom over en syngende boksanger. Rovfugl fant vi derimot ikke.

Turen gikk således videre inn til Beinsvannet, i et håp om å komme over rovfugl der. Men først skulle det spises, og diverse stormkjøkken skulle utprøves og testes. Kåre oppdaget en fossekall med mat i nebbet, men fant ikke annet enn et linerle-reir. Lenger inne kom vi over gulerler, samt en huggorm og ble studert noe ganske alvorlig, og endatil holdt i halen av noen.

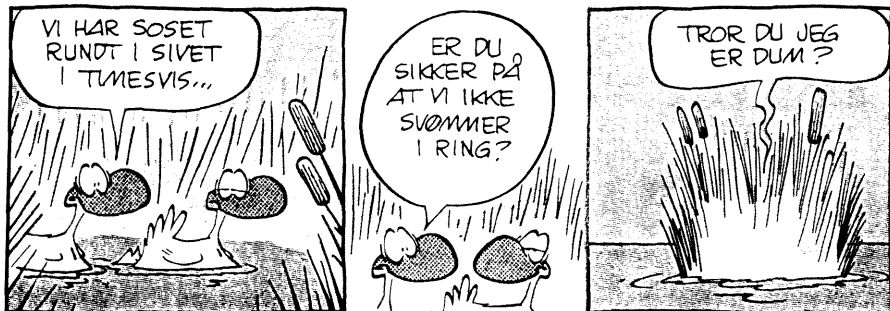
Innenfor Beinsvannet kom vi til en fin gård, hvor vi blant annet så flere gråtrost, linerle, svarthvit fluesnapper og **huggormer!** Og de sistnevnte hadde Kåre stor sans for! De som nølte med å holde huggorm i halen første gang, fikk forsøke seg nå.

Da vi etter endt tur atter stod ved bilene, trøtte og slitne, kom også de første regndråpene denne dagen - og de fikk vi med oss helt hjem. Det ble til sammen 69 arter på denne turen.

Artsliste:

Kanadagås, stokkand, brunnakke, krikand, svartand, kvinand, fjellvåk, tårnfalk, lirype, orrfugl, sandlo, heilo, vipe, fjæreplytt, strandsnipe, grønnstilk, rødstilk, rugde, enkeltbekkasin, ringdue, gjøk, tårnseiler, grønnspekk, flaggspett, vendehals, låvesvale, taksvale, trepiplerke, heipiplerke, linerle, gulerle, tornskate, jernspurv, gulsanger, tornsanger, møller, munk, løvsanger, boksanger, fuglekonge, gråfluesnapper, svarthvit fluesnapper, buskskvett, steinskvett, rødstrupe, blåstrupe, svarttrost, ringtrost, gråtrost, rødvingetrost, måltrost, kjøttmeis, granmeis, gjerdesmett, fossekall, gulspurv, sivspurv, lappspurv, bjørkefink, bokfink, grønnsisik, dompap, gråsisik, korsnebb SP, gråspurv, stær, nøtteskrike, skjære og ravn.

En dag i Vassmyra:

KONKURRANSEFUGLEN

Her er vi tilbake med en ny konkurransefugl. Noen vinner av konkurransen i 3/91 har vi derimot ikke kåret ennå. Denne konkurransefuglen er nemlig skrevet før Piplerka nummer tre er sendt ut, ettersom vi har et håp om at dette nummeret, altså 4/91, skal være leserne ihende rundt juletider. Derfor må dere vente i spenning helt til dere får nummer 1/1992 før konkurransefugler og vinnere fra nummer tre og fire avsløres.

Fuglen vi presenterer i dag var, takket være menneskelig uforstand, en periode på randen til å forsvinne helt som hekkefugl i landet vårt. Gledelig er det da å oppleve at arten atter er i ekspansjon, også i landsdelen vår. Har du et forslag til hvilken art det her dreier seg om, skriv det på et kort og send det til redaktøren - som vanlig senest tre uker etter at du har mottatt Piplerka 4/91. Og har du ennå ikke fått "fingeren ut" og svart på konkurransen i nummer tre, gjelder samme fristen for den. Lykke til!

Norsk faunakomit  for fugl (NFKF)

Under NOFs  rsm te p  Larkollen ved Moss, ble det nedsatt en interimskomit  som skal fors ke   forberede etableringen av "Norsk faunakomit  for fugl" (NFKF). Hovedoppgaven for NFKF vil i f rste rekke v re   samle observasjoner for hele landet i en  rlig rapport. Observasjonene vil ligge p  LRSK-niv , uten at det p  noe vis ber rer LRSKs funksjon. NFKF mottar observasjoner av godkjente sjeldenheter og rapporterte godbiter fra de forskjellige LRSK.

Mens innleveringsfristen til LRSK er 31.januar (1992), har NFKF sin f rste innleveringsfrist 30.april, og  nsker, i tillegg til arter som st r oppf rt p  LRSK-lista, observasjoner fra hele landet p  f lgende arter: Storlom (vinterfunn), gulnebbblom, gr lire, havlire, dvergsvane, tundrag s, dvergg s, snadderand, knekkand, skjeand (hekkefunn), lappfiskand, sivhauk, rapph ne, vaktel, myrrikse,  kerrikse, avosett, fjellmyrl per, dvergm ke, rovt rne, spl tterne, dverg rne, svart rne, turteldue, slagugle, lappugle, isfugl, h rfugl, tartarpiplerke, engelsk gulerle, svartryggerle, svartr dstjert, svartstrupe, gresshoppesanger, hauksanger, gulbrynsanger, sibirgransanger, dvergfluesnapper, pirol, svartkr ke, b ndkorsnebb og dvergspurv.

Dersom noen av disse artene/underartene ikke st r p  LRSKs liste, bes det om at observasjoner likevel rapporteres inn til LRSK, slik at de kan bli videresendt NFKF. Det tas sikte p    produsere en faunistisk rapport for hele Norge, som er tenkt publisert i V r Fuglefauna.

MASKINVARE
PROGRAMVARE
PROGRAMUTVIKLING
TEKNISK BISTAND M.M

AST
SANYO
HP
EROTHER
m. fl.

**A
L
T
I**

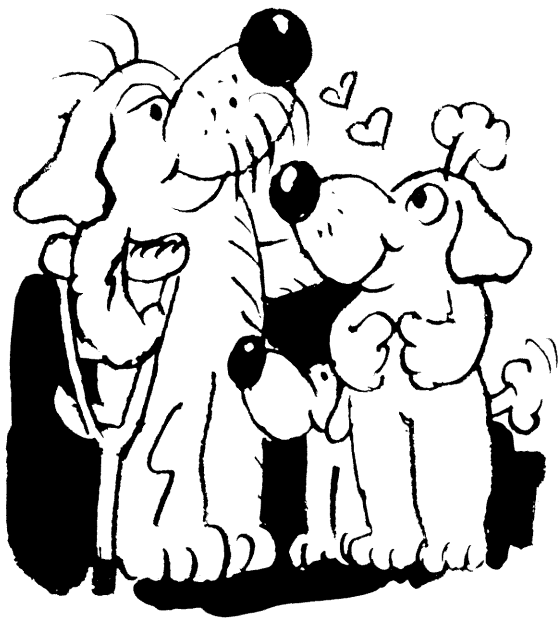
EIVON DATA

ST. HELENAVEIEN 2 TLF. 60190

Rimelig Reiseforsikring for hele familien

Den norske Bank tilbyr reiseforsikring som dekker hele familien til kun kr. 400,- pr. år. Reiseforsikringen dekker bl.a. tyveri eller skade på reisegods og utgifter i forbindelse med sykdom eller reiseulykke. Den tilbys i samarbeid med Gjensidige Forsikring.

Husk Reiseforsikring i Den norske Bank!

Den norske Bank

Godt utvalg i:

- **Kontorutstyr**
- **Hobbyutstyr**
- **Skolemateriell**
- **Utstyr til
hjemmekontoret**

Mandal Bok & Papir

Holbæk Eriksensgt. 10 —
I polbygget — Mandal
Tlf. 65 397

HEGLAND TRYKKERI A/s

Offset og Boktrykkeri - Bokbinderi

Postboks 24

4401 FLEKKEFJORD

Telefax (043) 23 407

Telefon

(043) *23 355

NOF avdeling Vest-Agder
anbefaler

HEGLAND TRYKKERI A/S

i Flekkefjord som trykkeri
for tidsskrifter, foldere
og annet materiell.

Redaksjonen av Piplerka

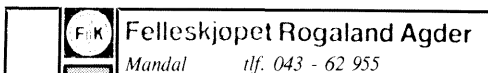
- TORVSTRØ - KALK - GJØDSEL - SÅFRØ - FRESERE -

Solsikkefrø :

25 kg 170 kr
2,5 kg 20 kr

*Vi har det meste du trenger til
fugler, fisk, dyr, hage, jord og skog!*

- MOTORSAGER - REDSKAPER - DYRE- og FUGLEFØR -

NOFs siste nytt-telefon!!

NOF er fortsatt å treffe på Teletorget, Televerkets nye 020-tjeneste. Ringer du **020 - 59 090**, kommer du til NOFs siste nytt-telefon, og får aller ferskeste nytt om sjeldenheter i Norge. Her får du høre hvor artene er å treffe, og når de sist ble sett. Tjenesten koster **3,50 kroner per minutt**, og et eventuelt overskudd tilfaller **FUGLEVAKTA!**

Er du interessert i siste nytt fra fuglefronten i Vest-Agder, er fylkets mest oppdaterte personer å treffe på Lista Ornitologiske Stasjon, telefon **043 - 97 588!**

God Jul
og
Godt Nytt År!

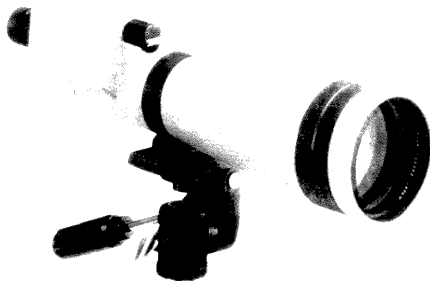
INNHOOLD

Autor/Tema	Side
Leder	171
Formannen har ordet	172
Vestøl, Tellef: Fauløyna - et nedslitt våtmarksområde	173
Vestøl, Tellef: Status for fugleregistreringer på Fauløyna per august 1991	184
Brattfjord, Ole Aa.: Meningsløst forsøk med alfa-kloralose i Troms?	193
Røer, Jan Erik: Lista Ornitologiske Stasjon - en foreløpig 1991-rapport	197
Brattfjord, Ole Aa.: Linerla, vår mest fantasifulle hekkefugl?	203
Stølen, Geir H.: Lista lokallag på tur til Åseral	205
Konkurransefuglen	207
Norsk faunakomiteé for fugl (NFKF)	208

RAMSTAD FOTO

Store Elvegte. 10, Tlf. (043) 62 143, 4501 Mandal

*Kikkerter er vår
Spesialitet*

Teleskoper og fotostativer

Til laveste pris!

Deres **Kowa** forhandler

Egen import har gjort dette mulig
Vi sender over hele landet.

Ring eller skriv og be om tilbud!